

Z. Br.

Kartka z życiorysu Kołłątaja

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/3, 439

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Humanistycznych", R. 5 (1962), 1963 — Nadolski opatrzył wstępem, w którym nadszkicował nauczanie filozofii w programie Gimnazjum Akademickiego przed Keckermannem. Przełomu w tym programie dokonał dopiero Keckermann: w miejsce dominującej w gimnazjum teologii, uważanej za przedmiot najważniejszy, postawił filozofię, ściślej — filozofię praktyczną.

Z. Br.

KARTKA Z ŻYCIORYSU KOŁŁĄTAJA

Zaden z dotychczasowych monografistów H. Kołłątaja nic nie pisał o jego bytności w Karlowych Warach. Dokładnych wiadomości o jego tutaj pobycie wprawdzie brak, ale pobyt ten jest faktem niewątpliwym. Jak pisze Halina Kowalenko w artykule „Karlsbadzki“ wiersz Kołłątaja i noty dyplomatyczne, w nrze 4/1964 kwartalnika „Wiadomości Uzdrawiskowe“, Kołłątaj w Karlowych Warach był chyba bezpośrednio po zwolnieniu go z więzienia. Ośmioletni pobyt w więzieniach w Josephstadt i Ołomuńcu bardzo nadszarpnął zdrowie Kołłątaja. W Karlowych Warach leczył on przede wszystkim podagrę. Dla rozrywki pisywał tu wierszyki. Nie miały one wartości artystycznej, ale pełne były patriotycznego nastroju. Jeden taki wierszyk, wryty na skale w Karlowych Warach (H. Kowalenko cytuje go w swym artykule), w 1822 r. wydrukował „Krakus“, co spowodowało skierowanie przez w. ks. Konstantego not protestacyjnych do Rzeczypospolitej Krakowskiej.

Z. Br.

PERIODYZACJA HISTORII FARMACJI

Zapoczątkowaną na poświęconym ogólnym zagadnieniu historii nauki i techniki sympozjum w Jabłonninie we wrześniu 1963 r. dyskusję nad periodyzacją historii nauki oraz historii poszczególnych nauk⁸ kontynuuje mgr Barbara Kuźnicka w „Farmacji Polskiej“ (nr 11—12/1964). W artykule *O periodyzacji dziejów farmacji* autorka — po przedstawieniu poglądów zawartych w komunikacie sympozjalnym holenderskiego historyka farmacji D. A. Wittopa Koninga⁹ — daje własną propozycję periodyzacji dziejów farmacji.

Mgr Kuźnicka, uważając określenie „farmacja“ za „homonim oznaczający z jednej strony zawód (aptekarstwo), z drugiej naukę (naukę o leku)“ (s. 441), proponuje odrębne periodyzacje dla tych dwu dziedzin. Periodyzacja aptekarstwa oparta jest o kryterium zmian w jego organizacji (okresy: powstawania aptek, a następnie ich istnienia jako placówek kolejno: miejskich, prywatnych i społecznych); w rozwoju nauki o leku autorka wyróżnia okresy lekoznawstwa antycznego, Galena, leku analitycznego (Paracelsa), leków bakteriostatycznych i działających na przemianę materii. Autorka powołuje się przy tym na koncepcję paradygmatów T. S. Kuhna¹⁰ i na możliwości oparcia periodyzacji o ich kolejne po sobie następowanie; stanowisko jej co do możliwości zastosowania tej koncepcji do dziejów nauki o leku nie jest jednak jasne. Na s. 441 czytamy bowiem o tej

⁸ Por. sprawozdanie z sympozjum w nrze 1/1964 „Kwartalnika“, ss. 148—149, oraz teksty referatów i głosów w dyskusji w tomie 1 „Organonu“, ss. 195—257.

⁹ „Organon“, nr 1, ss. 223—225. Autorka błędnie używa skrótu W. Koning, podczas gdy Wittop nie jest imieniem, lecz częścią nazwiska holenderskiego historyka.

¹⁰ Por. w nrze 4/1963 „Kwartalnika“ recenzję E. Olszewskiego z książki T. S. Kuhna *The Structure of Scientific Revolutions* (Chicago—London 1962).